

Kunstnik ja pealtvaatajad.

Proua Leeni lahutus.

Ewald G. Seeligeri lõbus roman. (Järg 7.)

Helene põgenes Cilli garderobesse, teised naersid. Nad olid sellega juba harjunud. Betty Weigelil oli väga suur tagavara temperamenti. Ja kui keegi tema käest sõekuningat tahtis ära võtta, siis muutus ta väikseks tulemäts ja selleks võinud põlevat meenolit oma ümber pritsida.

Laupäeval jäi Helene koju, et Betty Weigeli armukadedust mitte enam erutada. Pühapäeva hommikul jooksis ta õige varakult loomaaeda ja ei tulnud enne kui, kindel oli, et auto juba läinud.

Cilli tuli kell kuus õige lõbusas tujus koju. Nad olid sõekuningaga koeratõbris käinud ja seal wahuweini joonud. „Kõõps!“ pahandas ta. „Jooksid ära! Sinust ei jaa üal näitlejannat!“

„Seda usun ma peaaegu isegi!“ sõnus Helene, ennast riidesse pannes ja Cilli seltsis teatrises minnes. „Garderobehoidja teatas, et Betty Weigel väga wihane olla, et tema austaja kellegi teisega wälja sõitnud. Temal olla pikk kübarandel käes ja ta ähwardawat eesti oma wõistlejannat ja siis iseennast sellega läbi pista.“

„Jää siia!“ jostistas Cilli murelikult. „Ja arwab sind. Selles meeleolus on ta õige peale walmis.“

Mii siis jäi Helene sinna ja kuulatas lauwalt kostwaid waltseid helksi. Tähepanelikult kuulatas ta tüki sifu. Müüb astus Betty ette. Publitumist kajatas rahutus, kiitus, naer. Kui ta siia tuli! Helene tahtis riitwi ette lükata; seal awanes uks ja wälle americalane tormas sisse.

Ja nüüd järgnes väga efektiivikas soolo-etteaste. Helene oli tooli warju põgenenud ja wahtis pealt. Kõigepealt pistis Betty ta filmadega läbi, kuid kübarandel tegemusesse ei astunud. Sellewastu hüppas Betty ühest äärmusest teise, tõstis wiimaks käed ülesse ja palus wõistlejannalt halastust, langes põlwile ja ringutas käsi ning palus, et Helene ta peigmehe rahule jätaks.

See läks Helenele südamesse. Ta waigistas ärewat teinut ja oli õnnelik, kui see wiimaks toolile istus.

„Ja armastab teid kui hull!“ palus Betty haledaste. „Teie olete ta ära nõidunud, minge siit ära, ära taugele, ma palun teid!“

Helene trööstis teda ja pakkus tale wett.

„Minu hüüdsõna!“ karjatas Betty äkki, lastis klaasi langeb ja tormas ükste wälja.

Kõduteel jutustas Helene Cillile sõit ära.

„Täis Betty!“ seletas Cilli naerdes. „Seda on ta ju ennegi etendanud. Tahtis wiimati lühjoli juua. Ta wõitleb sõekuninga eest kätte ja jalgadega. Kas wõi hakka temast lugu pidama!“

„Oh!“ ohkas Helene. „Ja homme pean mina ette astuma!“

„Hommikul on peaproow!“ naeris Cilli. „Lambipalawit algab sinus juba warakult!“

Proow läks hülgawalt, direktor soowis Helenele isiklikult õnne. Sõegi näitejuht pomises mõne wiisaka sõna. Luwäärat sõekuningas aga tuli hülgas suure roosikimbuga. Betty Weigel tõstis oma kübara jaanalinnusulgede wahelt head tapariista.

„Tänan!“ ütles Helene wilult ja pani lilled lähemale toolile.

Sõekuningas kumardas ja kahetses, et ta nii suurt kunstnikku kui Helene, alati ei tohtiwat roosidele jängitada.

„Tänan wäga!“ ütles Helene selgeste ja pödras tale selja.

Seal kustutas lawateener kogemata lambid ära. Seda pimedat aga, mil sõit tuld! karjusid, tarwitas sõekuningas Helenele teatud mõttes lähemiseks. Helene ei õfanud ennaft teistit aidata, kui et kallalekipujale kummagi põse peale hea lõpsu andis ja tale siis lilled jalge ette wiistas. Klaasikillud lendasid etteklejatasti. Seljamaal filmapillgul hakkasid lambid jälle põlema. Wihase kihaga tungis Betty Weigel Helene kallale, et wähemalt ta nägugi tratsida. Aga Cilli püüdis ta õfawalt kinni ja rikkus tal seeläbi etenduse ära.

Pärastõunat lastis direktor Helenele teenri läbi ütelda, et ta niisugustel asjaoludel teda lawale ei wõiwat lasta. Sest sõekuningas oli tema teatri üks peaosanikkudest.

Helene saatis õõ unetult möõda. Siis hakkas ta asju pakkima. Suure õfawusega peitis ta nad suurtesse kohwitesse.

„Dhoo?“ hüüdis Cilli üllatatult, „Mis see tähendab?“

„Mina ei astu ette!“ seletas Helene.

„Jumal olgu kiidetud ja tänatud!“ hõiskas Cilli.

„Õmeti wiimaks said terweks! Kas tead ka millal rong dusterodesse sõidab?“

„Dusterodesse?“ küsis Helene, nagu ärtaks ta rasteft unest, ning äigas kkega üle õfawuse. „Dusterodesse? Dled ja peaft jabur? Mina sõidan Hamburki!“

„Siis terwita minu poolt Thella-tädit!“ hüüdis Cilli ja silistas Helene põski. „Peab sulle kumeliteed tegema, et hästi higistaksid. Kui mul õnne on, tulen aasta pärast jälle Hamburki. Wõib olla ta, et risterein, ja oma Sigari-Fritzule lähen. Kas sinu oma nimi ka Fritz ei ole?“

Helene ei wastanud, waid kumardas sügawale kohwri kohale.

Cilli aitas teda ja saatis ta siis ka walfali.

X.

Dusterodes oli waheajal kewade kätte jõudnud. Buies-tiku laiatel lagendikkudel ditsefid kollased ja walged lilled ning puhmasaebade taga laotasid sinililled juba head lõhna laiale. Sunapuud ajasid punaseid pungi ja kirsi puudel tähtsefid juba linnupaarid.

Õhtul käisid wõõrad kitiwarbil õõpikut kuulmas, kes jääleldri ligidal shasminipõõjastes trilli-tralli ajas. Pärast muidugi selgus, et see ainult kuldnokk oli.

Sanatorium hakkas jälle täiduma. Kõikfugu narmilised suurlinnalased, kel üks wõi teine wiga, saadeti majaanstide poolt doktor Nörnbergi sanatoriumisse. Lillo-õnu, kellele grog enam ei tahtnud maitsta, wiitis aega kaardimänguga ja tarwitas inspektorit spordina saladuste teadajaamise abi-nduks.

Pärituulega.

"On uusi sõbraid oodata?" küsis ta temalt ja pakkus talle jootraha's head sigarit.

"Muidugi!" hüüdis inspektor Meusel nii viisakalt, kui seda ta amet nõudis. "Keegi leitnant von Schmillwitz Dsnabrückist."

"Muidugi noor?" urises onu. "Õib olla kahvatõbine. Ja siis?"

"Õpetaja Blimmel Konradswaldauist."

"Siis ei õibi meil enam midagi juhtuda!" arvas Lillo-onu. "Kas siis daamisi ei tulegi?"

"Preili Druda Freuenbritzenist."

"Banapiiga!" otsustas Lillo-onu armuta. "Ja veel pealegi Freuenbritzenist. See ütleb õid. Selle soolame jäätelbrisje. Muidu ei midagi?"

"Siis on ennaft veel üks daam teatanud!" algas Meusel viitvitades. "Rahutatud naine õibi midagi sellefarnast. Olla meelehaige."

"Mi wai!" imestas Lillo-onu ja pani läe palge peale.

"Mis ta nimi on?"

"Proua Detleffen! Enam ma ei teal!"

"Seda pole palju!" ütles Lillo-onu rahuldatult ja andis inspektorile veel ühe sigari.

Meusel tänas peaaegu alandlikult ja ruttas willa Mariasse, kus ta teenijate üle walitses.

Kui Lillo-onu õnetunnile läks, sai ta Fritzuga kokku, kes praegu Anna Döringiga jalutamise pärast kokku rääkis. Ta läks Annaga päewas vähemalt kaks torda jalutamas ja õhtul pärast sõmist, kui võimalik, veel tord.

"Aga kuule, pois," hüüdis Lillo-onu armutabedalt ning pidas ta kinni. "Kas sul minu jaoks aega ei olegi, õibi mis?"

"Mõud sa, et mul nüüd aega on sinu rumalate miljonite peale mõelda?" vihastas Fritz, kui onu tee pealt eest leidis. "Õruja ütles, et sa wähemalt üheskõmmend aastat wanaks elad. Minu pärast õid rahulikult jada elada!"

"Ahaha!" naeris Lillo-onu, Fritzu südiduse üle lõbu tundes. "See on ju sinupoolt suur lahtus, et mulle kümme aastat veel juure lisad. Selle eest pead hea jootraha saama!"

Ja ta toppis Fritzule terwe taalri westitastusse.

"Palun wäga!" wastas Fritz haawatuna ja andis taalri tagasi. "Mina olen seltsi liige, mis miljonäride inuse wastu ajutatud."

"Suurepäraline!" naeris onu, pilgutas wäga tähendawalt oma wepifiniiseid seafilmi ja andis talle peotäie kuldraha. "Õõbusta ennaft hästi!"

Ja Fritz lõbutjes. Ta ronis Anna Döringi seltsis mägestikku, täis temaga kõige laugematel teedel ja tuli tihti alles pärast õhtusõõli koju. Naisjuht, kelle hoolde doktor Nirenberg neidude järelwalruse annud, õi tema peale nii pahane, et Anna Döring hirmu pärast enam tõlmege ei õsanud ütelda.

Kui nad õhel õhtul tund aega hiljem kohale jõudsid, wõttis neid tühjajutupink aiawärawa juures wastu. Proua Gerstenberger raputas oma frijuri, nii et see õhe tõrwa pealt teise peale kaldus. Lillo-onu ja peamees Woas tegid mõned oma wiletsateft naljadest, mis aga praegu kohale jõudnud Konradwaldau õpetaja juuresõletu pärast launis wärwita õid. Ka wäike leitnant von Schmillwitz hullus juba õõna lõbusas tujus sõõraste hulgas. Tema oli ma nõõrõil oma sõõdameklapile wiga teinud. Kuid pillude järele

arvates, mis ta Anna Döringi peale heitis, ei olnud Gutednehti sanatorium mitte loht, kus ta sõjaväeline wiga wõis paraneda.

Lillo-onu ei olnud terwelt wiis aastat sanatoriumist julesnud wälja minna. Seft tema lahedusel polnud piiri. Kui teda iga aasta enam kui kolm korda oleks linnas nähtud, siis oleks see ime-asi olnud. Nüüd korraga tahtis ta wäljasõitu teha, ja nimelt ligidalseiswa Kuradi kaljule. Aga mitte jala. Ei. Fritzule tehti kohusets wankert muretšeda, mida see ta teha lubas, niipea kui ta selgusele oli jõudnud, et ta Anna Döring kaasa tuli.

"Ja mina," hüüdis proua Gerstenberger wihafelt. "Mis saab minust?"

"Teie jääte kui leinaw lest maha!" urises Lillo-onu, lastis oma meelt aga muuta ja lubas teidagi kaasa wõtta.

"Kui suurt meelehead see mulle teeb!" hüiskas proua Gerstenberger kõige kõrgema distandiga. "Mina pigistan filmad kinni ja figureerin kui järelewaataja!"

"Enam ei wõi ma teie käest tahtagi!" naeris Lillo-onu. "Sel filmapilgul sõitis troška wärawa ette ja sealt astus preili Drube wälja. See oli tõešte wanapiiga Freuenbritzenist. Lillo-onu etteaimdus oli märki läinud.

"Nüüd puudub weel ainult proua Detleffen!" tähendas ta, niipea kui ta preilit Drubet oli teretanud.

"Meie ootame teda juba kolme päewa pärast!" seletas doktor Ründel, kes ta oli wälja astunud.

"Kust ta siis tuleb?" küsis Lillo-onu uudishimulikult.

"Magdeburiist!" seletas doktor. "Täna tuli Goslarist telegrammi!"

"Smelik reisitorid!" tähendas Fritz ja piilus Anna Döringi poole.

"Kuid selle eest jõuab ta siiski siia!" seletas proua Gerstenberger ja wõitis needjad oma poole.

Järgmisel hommikul ruttas Fritz habemeajaja juure, seft et Anna Döring ta habeme lohta oli tähenduse teinud, ja troškamehe juurde, et see oma kõige parema sõiduriista pärasõunats korda seaks. Kõju tules pidi ta õõruja juure minema. Ta uinus pisut magama, kui teiseft toaft kostew lõne ta äratas.

"Dore naine!" arwas Griesmüller ja lafutatas keelt. "Jõudis praegu siia. Näib Amerika saatslane olewat. Ülitõredad tuldjunkfed!"

"So, so!" urises peamees Woas. "Ja lahutatud olla ta weel ka. Jumala eest, kui niisugune mulle katkämennend aastat warem ilma oleks puutunud! Siis puudus mul alles loht ja südamerwiga. Nüüd aga peab kõrwal seisma ja waatama, mis noored teewad! Käitusets see Fritz Semmelhack! Kas mine wõi hullust!"

"Tänan, herra peamees," hüüdis Fritz kõwaste.

Kahelordne naer tuli wastusets.

"Sellele asub küll wäite leitnant kallale!" arwas Griesmüller.

"Suu kinni!" hoiatas peamees. "Siin on seintel kõrwad. Mõtelge, kui herra von Schmillwitz ta mõnes wannis istuks!"

Fritzul oli põhjust proua Detleffeni peale uudishimulit olla. Kuid lõunalauaol jäi ta loht tühjaks. Desdi, ta olla alles wäsinud. Ka kui wanter usse ette sõitis, jäi ta nägemataks.

Kõige efiti pakiti proua Gerstenberger teife tagumisesse nurka, siis tema tugew käsitott. Kui Lillo-onu wantrise ronis, paendus wanter teife külje peale. Kerge Anna Döring ei jõudnud ka tafakaalu jalale seada. Jsegi Fritz mitte. Salamahti pani ta kae neuu piha ümber. Lillo-onu muheles ja proua Gerstenberger pigistas filmad meelewaiduslikselt kinni.

Aegamööda jõudsid nad linnakesest wälja. Wanter wuras roheliste põldude wahel, üle raudtee, mäest üle kuni Kuradi kalju jalale. Kalju otsas seifid wanad lossiwaremed. Nende kõrwal wõdrastemaja, mille peal lipp lehnis.

"Ma tänan niisuguse edasiisaamise abindu eest!" oigas Lillo-onu, kui nad juba kohal olid.

"Peaksid endale auto ostma!" hüüdis Fritz omatajulist mõttel. "See on miljonäri kohus!"

"Mis weel!" sajatas Lillo-onu. "Sa ei jõua nähtawaste mu surma enam oodatagi."

"Herra Semmelhack!" ütles proua Gerstenberger ja ulatas käed wantrist wälja. "Kuhu jääb siis teie wiisatus?"

"Seda ta weell!" oigas Lillo-onu ja aitas ta wälja.

"Siis wõttis ta Fritzju nõu kuulda ja tellis pubeli Mo-feliwetini. Jse jõi ta groffi.

"Waeue miljonär!" ohtas proua Gerstenberger ja jõllitas filmi nagu Wana-Egiptuse nutunaine. Suure waerwaga läks Fritzul korda kolm tassi kohwi ja proua Gerstenbergile ja Anna Döringile kahelordse portsjoni kookist wälja nuruda. Lillo-onu maksis kõi ja andis kellnerile 20 penni jootraha. Selbuse oli ta täna koju unustanud.

Siis mindi waremuid waatama. Lillo-onu kannatus ei olnud mitte nii pill kui lugemata trepid, mis kiffana ja kõwerana liiwakiwisse raiutud. Tema wõttis lossidue ja seletas, et enam sammugi edasi ei lähe. Proua Gerstenberger pööras filmad taewa poole ja jäi temale selkflillets.

Nõnda jäid Fritz ja Anna Döring täitsa omapähe. Fritz juhtis neuu kõigepealt suurde saali, kust põhjapoolle ilus wäljawaade oli. Muudu oli neil niipalju üksteisega tegemist, kuni Annale seegi kiats läks. Rõhtu põgenes ta due, kus Lillo-onul juba kell käes oli.

"Seitse minutit!" tähendas ta.

Proua Gerstenberger tegi kiwise näo.

Fritz tegi, nagu ei puutuks see sugugi temasse, waid hakkas Annat sõnaohtralt lossi keldrisse meelitama. Seal waltses sügaw, wilu pimedus. Aga alles kui proua Gerstenberger seletas, et midagi ei peaks nägemata jätma, andis Anna järele.

Kui siis läks Anna ees ja Fritz tema järele alla sügawasse keldrisse.

Lillo-onu seifis üleweel ja ei pannud kella käest. Kui wiis minutid mööda oli, hakkas ta waljuste lugema.

"Kolmteistkümmed!" ütles ta, kui Anna Döring pisut kahmatul ja safsi läinud juustega jälle ilmus. Fritz ilmus hiljem ja pühtis suud.

"Oh laps," ütles proua Gerstenberger ja aitas juukseid korraldada. "Nähtawaste tõmbab tuul all."

"Seda küll!" naeris Anna ärewalt ja wiiskas Fritzju poole tulepilgu.

"Mina lähen jala!" otustas Lillo-onu, kui nad jälle wantri juures seifid.

Fritz ja Anna tahtsid sedasama teha. Proua Gerstenberger waidles wastu. Tema ei sallinud üleüldse jalakäimist.

Lillo-onu pidi tahes wõi tahtmata järele andma ja Fritz lõi tõllaukse nende taga kinni.

"Ja teie?" küsis Lillo-onu imestades.

"Ah meie," naeris Fritz, "küll meie juba koju jõuame."

Ja sammus Anna Döringiga seltsis läbi Röödwatrahwi-tunneli metša.

Anna wakis. Tal oli midagi südame peal, millest ta lahti ei saanud. Fritz tegi kõiksugu nalja, mis aga neuu peale mingisugust muljet ei awaldanud.

"Herra Semmelhack!" ütles ta wiimats ja ohtas rasteeste.

"Dhoo!" wastas Fritz nagu taewast kulludes.

"Ma usun, meie titleme, kui teidagi juures pole, üksteisele fina."

"Ah!" ütles neuu, tegi weel mõne sammu ja istus siis Sarzillubi pingile, mis suwitajate jaoks sinna pandud.

"Mis sul dieti on?" hüüdis Fritz ja kahmas ta käest kinni.

Aga neuu raputas ainult pead. "Teie olete nii kallimeelne inimene!" ütles ta rõhutult.

Fritz hakkas naerma; see oli tale uudis.

"Ja muidugi!" ütles Anna üsna tõsifelt. "Ihus aeg on nüüd mööda. Meie lõbutseime nii hästi. Ja teie jäite ikka nii wiisakaks. Seda leidub harwa. Kui ilus oli see ometi!"

Fritz seifis ja tahtis midagi ütelda, aga tale ei tulnud mitte kõige wähematki meelde.

Wahaeajal oli neuu oma magusad rutiillesilmad oma saabaste peale pööranud. See oli, nagu Fritz pärast märkas, otse sümbolilise tähendusega pill, sest saapad olid esime-sellassi saapad.

"Mina olen nimelt paha tüdruk!" sõnas ta hooti. "Kui teie teaksite, kes ma olen, teie ei teeks minuga enam üleüldse tegemist."

Fritz tardus.

(Järgneb.)

Sahingu õhtul.

Küll täitis maad ja õhtu hirmus müra,
Küll mängis surmapilli winguw kuul. —
Su jõudnud õhtu, waitsemaks jäänd kára,
Kuid puude lehtes weel sala nutab tuul.

Seal seisis sirge last, kui lena piiga,
Kuid nüüid ta latw on kuulist purustud.
Ka lillefestel teinud tema wigá:
Mad kõil on kadund, ára häwitud!

Mul' lillekeist kahju, rinnus rufuw walu,
Aga lille õnn on ilka üürike;
Wist rohkem ohwrid nõudis kuulisaju
Siin õitswast elust pandiks endale. —

On palju neid, kes elu ohwerdasid,
Kes kallid emal, kallid neiu, kaasale —
Õht waitfed huu'ed küll nii tafa palwetasid
Ei kannud tuul neid palweid siia surmapidule!

Mis mööda, ei see tagasi enam tule!
Ka päike uppund õhtueha weresfe.
Ei keegi leina — ta homme tõuseb jälle
Ja aeg lõõb uufi haawu meile hingesfe!

Tegewas sõjawäes.

Aleg. Timn.

Juudi rabbi.

Admiral Peters.

Inglise kir. W. Jacobs'i naljakutt. Tõlkinud Am.

Mister Georg Burton, paiukiga ametist-wabastatud meremees, istus oma korteri ufje juures ja waitfes segamatalt ning heameelega seda mõnu, mida meri tale pakkus. Suwi oli parajaste alganud, ja õht oli rohkearwuliste lillede lõhna tihedalt täis; mr. Burtoni piip oli tühi ja ára kustunud, kuna tubakalott tuppá oli jäänud. Wiimase asjaloo üle selgusele jõudes raputas ta tasakesti pead ja, ennast ümberringi waitfewa sügawa waitufe ja rahu suigutawa mõju alla andes, pani ta piibu, millest tal enam kasu ei olnud, kõrwale ning jäi tultuma.

Pool tundi hiljem äratas teda saamude müüdin ules. Piik, tugewa lehaehitusega mees sammus linna poolt tulewat teed mööda tema poole, ja mr. Burton piüüdis, uniste filmadega teda waadeldes, endale meelde tuletada, kus ta teda waremalt näinud oli. Aga ifegi siis, kui wõderas mees tema ees peatades seisma jäi, ei tahtnud mälu ifkagi ta sõna kuulata, ja ta jäi, waitfeste hallide karwadega segatud tuiswurrudega näo peale pomisedes, paigale istuma.

„Dere, sõber Georg!“ sõnas wõderas, seejuures kõigest jõust tale õla peale patfutades. „Kudas elad?“

„Kur . . . see tähendab, minu Zumal,“ ütles mr. Burton sirgu ajades. „On see tõeste Joe Styl? Ilma habemeta ma find küll ára ei tunnub!“

„Jah, see olen mina,“ wastas tulija. „Täitfa juhtumisetombel jain ma teada, kus sa elad, George; ma olin juba walmis wanale Dingelile ette panema, et ta minu koitu oma

kõrwale nii nõadalaks wõi kahels ules riputaks, kuid seal kõneles ta mulle sinust. Kus, waitne paif on see sinu Si-combe siin. Ja sul läks õnnels paiuki ofalifets saada, George?“

„Ma olen ta ka ára teeninud,“ ütles mr. Burton terawalt, kes tuttawa tähendusest midagi kahemõttelift wälja oli lugenud.

„Muidugi, muidugi,“ wastas mr. Styl. „Aga ka mina olen ta wälja teeninud, ja ometi ei saanud ma teda. No noh, sel on halb süda, mis millegi üle rõõmu ei tunne. Aga kudas selle peatäiega lugu on, millest ja waremalt ihtelugu kõnelesid, George?“

„Küüid ei joo ma peaaegu mitte sugugi enam,“ wastas mr. Burton.

„Ma mõtlefin enefe peale,“ ütles mr. Styl. „Mitte filmatofasti ei juuda ma seda wiina sallida, kuid arft ütleb, et ma ilma läbi ei pidawat saada. Sa ju tead, mis mehed need arstid on, George?“

Mr. Burton ei arwanud heaks wastasta, tõusis ules ja wiis tema tuppá.

„Dige mõnus ruum, George,“ tähendas mr. Styl, rahul olles ringi waadates. „Niisugune puhás ja tuletab laewa meelde. Olen rõemus, et wana Dingeliga kofku juhtusin. Muidu ei oleks me küll üksteist enam kunagi näinud, ja ometi oleme meie ju nii suured sõbrad!“

Beremees pomises midagi, tassis wäikse kapitese sügawufest whistypudeli ja klaasi wälja ning pani need lauale. Lühilise kõhtlemise järele tõi ta ka teise klaasi wälja.

„Meie auwäärt ifkute terwifets!“ sõnas mr. Styl ja ta hääl kostis nagu weidi etteheitwalt. „Et me endi wana sõprust kunagi ei unustaks.“

Montenegro naine oma lapsega waenlase eest põgenemas.

Sedasama soovis ka mr. Burton.

„Ma ei saa dieti mitte arugi, mis see praegu on, Joe, ütles ta aegamisi. „Sa ei usu, kui kiireste wiin wastumeelselt wõid muutuda.“

Mr. Styl wastas, et ta iga tema sõna usub.

„Teil on siin mõned wäikesed korralikud kõrtsikesed,“ tähendas ta. „Ma tulin ühest niisugusest mööda, „Dienupuga kull“ oli wiist ta nimi. Dige kena, mõnus paigake selleks, et seal õhtut mööda saata.“

„Ma pole kunagi seal käinud,“ sõnas mr. Burton kähku. „Mina . . . teegi minu sõber ei armasta kõrtsi.“

„Ja kes see on?“ päris sõber ärewalt.

„See on . . . noh, see on . . .“ kogeles mr. Burton ja ei saanud kudagi kaugemale.

Mr. Joe Styl najatas enese wastu toolileeni ja jäi imestades teda wahtima. Siis sirutas käe pudeli järele wälja.

„Soome tema terwiseks!“ ütles ta oma tugewa basihäälega. „Kudas ta nimi on?“

„Missis Dotton,“ oli wastus.

Kätt südame peale pannes jäi mr. Styl tema terwiseks; siis täitis ta uueste klaasi ja jäi ka „õnneliku paari“ terwiseks.

„Soomise poolest on ta väga wali,“ ütles mr. Burton tufaselt.

„Aga kas tal . . . seda on?“ küsis mr. Styl oma tasku pihta patšutades, kust aga midagi wastuseks ei kõlisenud.

„Ta on õige jõukas,“ wastas peremees kohmetult. „Tal on linnas wäike paberikauplus, mis ammu aega hästi töötab. Jse on ta väga kõlbline ja usklik naisterahwas.“

„Niisugust sul just tarwis läheb,“ tähendas mr. Styl, klaasi lauale pannes. „Aga mis sa wäikse jalustäigu kohta ütlesid?“

Mr. Burton oli sellega nõus, pani klaasid ja pudeli kappi tagasi ja wiis siis sõbra kaldaäärset mööda linna, mis alewikust umbes pool penikoormat eemal seisis. Teepeal ju-

tustas mr. Styl tale oma juhtumistest, mis temaga seissaid, kui nad üksteisest lahkunud, olid sündinud. Jhesugust ülespuhutud olekut oma ülespidamises ja liigutuste wäledust seletas ta sellega, et ta ükswahe näitelawal tegew oli olnud.

„Niisugustes osades, kus ainult wälja tuli astuda,“ sõnas ta pead raputades. „Üksainus lord tuli mul häält teha, ja siiski ainult — kõhida. Aga kui sa seda kõha ometi oleksid kuulnud, George!“

Mr. Burton avaldas wiisakalt oma kahetsust ja waatas rahutusega sõbra peale. Itka weel oma luhtalainud näitleja-karjööri pärast pead raputades, juhtis mr. Styl oma sammu nähtawaste otseteed „Dienupuga kule“ poole.

„Ainult Klaas õlut,“ seletas ta, kuid kõrtsi astudes mõles ta uueste järele ja nõudis whislyt. Et oma wana sõbra mitte pahandada, teji ka mr. Burton sedasama. Kõrts oli tõeste mõnus paigake, nagu mr. Styl ette oli arwanud, ja minutit kümme hiljem oli ta kõrtsi alaliste küalistega juba kõige paremas läbitäimises. Sellesse wäikesse, wanamoelisesse jaalikesesse waljuste-tiiswaa kellaga, punutud toolidega ja lõhije weelannuga, mis roosidega täidetud, tõi ta oma jutustustega meretagustest suurt si linnadest rohkest ühesugust elawust kaasa. Teda hatati kõsitama ja wõerustama, ja mr. Burton, kes sõbrale ülesnäidatud lahtuse ja wastutulelikkusega täitsa rahul oli, wõttis niisamuti sellest osa, kuigi mõeldumalt. Kell lõi juba üheltä, enne kui nad minema asusid, ja sedagi ainult kõrtsmiku palwete peale.

„Tublid poisid,“ lausus mr. Joe Styl üle läwe wäikse, jaheda õhtuse õhu kätte weeredes. „Teeta dige mind, wõta mul käe alt kinni, George. Teeta mind ometi weidi . . .“

Mr. Burton täitis selttimehe soowi, ja, oma jalutsõimeise kindlustatud olema leides, hakkas Joe laulma. Ta laulis kõnehäälega mitu naljalaulu kõige uuemast loomikaliseft ooperist ette, pööras siis mr. Burtoni poole uueste ettepanekuga, et see teda hoolega silmas peaks ja mitte komistada ei laseks, ja hakkas siis raskete tammudes tantsima.

Sõbra kohusetruult püsti hoides, oli ta sunnitud temaga kaasas käima, kusjuures ta ühtelugu rahutuid pilka tiijha mereäärse tee peal heitis. Nendest pahemalpool peksid merelained wäiksest kaljumuttide all liiwase ranna pihta; paremalpool seifid kaks-kolm majakest, mille üste peale lord üks wõi teine elanik ilmus, et tumma imestusega waaruwaid teekäijaid waadelda.

„Tantsi sina ometi kah,“ ütles mr. Styl, kuid seal sistsitas mr. Burton tale hirmunult:

„Pea kinni! . . . Jäta järele!“

Nimelt oli ta korraga üht naisterahwakogu ühe majakese walgustatud uksest wälja astuma näinud.

Kogu seisatas ukse peal: nähtawaste jättis ta pererahwaga jumalaga.

Mr. Burtoni hoiatus peale aga wastas mr. Styl kõrwulustawa mõrgamisega, ja nii ei jäänud efsimesel muud üle, kui mrs. Dottoni peale ainult paluwat pilku heita, kui nad temast mööda tantsisid. Oli weel küllalt walge selleks, et mrs. Dottoni näoilmet näha, ja mr. Bur: on tõi oma sõbra niisuguses meeolus koju, mis nende hüppetega ja kehaliigutustega, mida ta tahtmata kaasa pidi teadma, sugugi kõkkulõlas ei seisnud!

Tema ülespidamine järgmisel hommikul einelaua taga oli sedawõrd lahtufeta ja wiisakufeta, et mr. Styl, kes puru-wärskelt üles tõusnud ja wärskle mereõhu käes juba wäikse jalustäigu teinud oli, ifegi weidi pahandas.

„Mine linna ja katsu temaga kokku saada,“ ütles ta erutatult. „Ära kaota minutitki. Seleta tale, et mereõhl inimese peale, kes lord päiksepiste saanud, ifka niuwiisi mõjub.“

„Nii rumal ta ei ole,“ wastas mr. Burton tufaselt.

Ta lõpetas wäikses einewõtmise ja mr. Styli kahetsuse ukse läwe peale piipu tõmmama jättes, läks ta lese juure, terve tee pead murdes, kudas sellele asjalugu kõige paremine ära seletada.

Missis Dottoni wärskle punaga kaetud nägu muutus, kui mr. Burton poodi astus, ja tema ifka weel ilusad filmad waatafid põlastawalt ja küsiwalt meremehe peale.

„Ma . . . ma nägin teid eila õhtul,“ algas mr. Burton aralt.

"Mina teid niisamuti," sõnas mrs. Dotton. "Eftalgul ei tahtnud ma oma filmi uskudagi."

"See oli minu wana laewafeltpline," ütles mr. Burton. "Meie ei olnud üksteist enam mitmel aastal näinud, ja jälle-nägemine mõjus tema peale nii rängalt ning wapustawalt."

"Tõeste?" lausus lest. "Niihästi jälle-nägemine, kui ta "Dienupuga tult". Ma kuulsin sellest juba nii mõndagi."

"Ja tahtis sinna tingimata minna," ütles õnnetu mr. Burton.

"Aga teil ei olnud tarwis sinna minna," oli teraw wastus.

"Ma olin sunnitud minema," sõnas mr. Burton hingel-bades. "Ja . . . ta oli minu ülem, ja ma oleksin teenistuse-lorda rikkunud, kui ma tema joowi ei oleks täitnud."

"Ülem?" kordas mrs. Dotton.

"Minu wana admiral," ütles Burton otse meelt heites. "Mäletate weel admiral Petersit, kellest ma teile jutustasin?"

"Admiral Peters?" kordas lest imestusega. "Ja peab ennast niiviisi ülewal!"

"See on päris wana merekaru," ütles mr. Burton. "Ja on minu juures wõersil, aga ta ei taha muidugi mitte, et see teada oleks, kes ta on. Ma olin sunnitud temaga kaasa jooma."

"See wõib ehl tõeste nii olla," andis mrs. Dotton juba nagu järele. "Ja te ma on teie juures wõersil!"

"Ja sõitis eila õhtul ühels päewats minu juure, aga ma arwan, et ta tunni wõi kahe pärast koju tagasi sõidab," sõnas mr. Burton, kes nüüd ilusa põhjenäse sõbra peatfets ära sõiduks oli leidnud.

Mrs. Dottoni nägu läks tufafets.

"Aga ma tahaksin teda heameelega näha," sõstas ta. "Teie olete mulle temast ju niipalju jutustanud. Kui ta niipea ära ei sõida, ja kui temaga täna õhtul minu juure fisse astufsite, oleksin ma ütle mata rõemus."

"Ma räägin tale sellest," wastas mr. Burton, ootamata muudatufe üle lese oletus imestades.

"Wististe kõnele site kord, et ta lord Boolfasti onu ole-wat?" päris mrs. Dotton nagu möödamannes.

"Jah," wastas mr. Burton täitsa illekiigse karmusega. "Ja mõtelge ometi, admiral elab teie juures!" hüü-dis mrs. Dotton uueste.

"Päris merekaru on ta," kordas mr. Burton, "ja peale selle ei taha ta, et see teada oleks. See saladus olgu ai-nult meie kolme teada, mrs. Dotton."

"Muidugi," kiinitas lest. "Wõite admiralile ütelda, et ma ühlegi elawale hingele sõnakefti ei lausu," lihas ta meelitades juure.

Mr. Burton tänas teda ja ruttas minema — nimelt kartufe pärast, et mr. Styl ehl tale ennem järele tuleb, kui ta oma ootamata admiralistõstmisest teada on saanud. Ta leidis tema aga endist wiisi rahulikult piibuga läwe peal istuwat.

"Ma saadan sinu juures näbala wõi tats mööda," ütles mr. Styl elawusega, kui sõber tale asjaloo ära oli jutustanud. "Sulle toob see hiiglatasu, kui nähtakse, et sa admiraliga heas läbikäimises oled, ja mina ütlen parajal juhtumisel sinu eest ka paar head sõna."

Mr. Burton raputas pead.

"Ei, mrs. Dotton wõib aru saada," sõnas ta aegamisi. "Minu arwates oleks kõige parem, kui sa pealeõunat koju lähetsid, Joe, ja möödamannes tema juure filmapilguks fisse astufsid. Ka pooletunniga jõuafsid sa minu heats küllalt rääkida."

"Ei, George," wastas mr. Styl heafidamisel naerata-des. "Kui ma juba asja kallale asun, siis mitte üksteit kudus. Ainult seda tahaksin ma teada, kas ma kõnelemises wana Petersit järele suudan aimata?"

"Muidugi mitte," ütles mr. Burton wihafelt.

Mr. Styl õhkas ja sõnas, et ta fiski kõil, mis wähegi wõimalik, püüab teha. Ta saatis juurema oja päewast, piip suus, merekaldal mööda, ja kui õhtu kätte oli jõudnud, ajas ta habeme hoolega maha ja puhastas oma uue kuue ära. Warsti olidki nad juba peefese juures.

Mr. Burtoni käes õnnestas tutwustamine õige õnne-tult. Mr. Styl andis oma näole uhke, suuremeelse ja lu-

Wanate-sõjapõgeneja.

gupidamist-äratawa ilme; mrs. Dotton paistis kiwistpreefiga mustas fiidilleidist, mille ta weel oma emalt oli pärinud, niifama aukartust-ärataw wälja, ja wististe küll selle tõttu muutufidki mr. Burtoni tunded nende wastu nii ifesugus-teks ja weidrateks.

"See tuba on liig wäike, et temas teid wastu wõtta, admiral Peters," sõnas lest, tale tooli pattudes.

"Kuid selle eest on ta mõnus ja kodune," ütles mr. Styl, rahulolewa pilguga ringi waadates. "Kui te alles neid lossifi näetfite, kus ma wäljamaal käies olen wiibinud! Jäta toredus ja toredus, aga kodususest ega mõnususest wä-hemattf raasu. Ja mis antimafaspridesse puutub . . ."

"Jäate teie fta kauats, admiral Peters?" küfis ilirde-mus perenaine.

"Ei tea ise ka weel mitte," oli wastus. "Eftalgul mõt-lesin ma küll ühelsainfamats päewats oma wana, aufa sõbra Burtoni juure wõersile tulla, aga ta palub mind sü-dameft, et ma tema juure mitmeks nädalaks jäätsin."

"Kuid admiral kõneleb, et ta homme hommikul peab ära sõitma," segas mr. Burton kindlaste wahel.

"Kui ma wahapeal kirja ei saa, Burton," wastas mr. Styl külmawereliselt.

Mr. Burton tõdritas tema peale niifuguse pilguga, mis enefes kahtlemata mäsuidust fialdas.

"D, ma loodan, et te kirja saate," lausus lest.

"Sedafama arwan ka mina ise," sõnas mr. Styl, see-juures sõbraga pilkusi wahetades. "Minus asi, mis mind seejuures taftstada wõits: minu sugulased tahawad, et ma tingimata lord Luftoni juure tema mõisa sõidaksin."

Mrs. Dotton wärises otse rõemu pärast, et ta inimese feltfist wiibib, kel niifugused tuttawad on.

Karl Partel,
Wõjondist.
Sapõri bataljonis.

Rostaw Silberg,
Wataast.
Sapõri bataljonis.

Johann Saar,
Saapsalu tr.
Saawatud. Georgi aur.

Jaan Rekkard,
Sallinnast.
Lahingutiimil.

August Punder,
Sallinnast.
Tegewas sõjamaes.

"Misfugufets wahelbuseks see teile wõib olla," fõstistas ta. "Sõre elu faldal peale igafugufeid hädadohtusi merel!"
"Jah," ütles mr. Styl. "See on õige!"
"Ja need hirmsad lahingud!" sõnas mrs. Dotton filmi kinni jurudes ja wärsfedes.

Nendega harjub hõlpsaste ära," wastas kangelane lihtsalt. "Kõige palawamad filmapilgud oma elus elasin ma küll wist Aleksandria pommitamise juures üle. Ma seisin üksteis. Kõik mehed, kes weel surma ei olnud saanud, olid laiali jooksnud, ja pommid lõhkesid minu ümber nagu . . . nagu raketid."

Leff lõi täed kõllu, ja jällegi jooksis wärin tal üle ihu. "Ma seisin just tema seljataga ja otasin talt kästusi," ütles mr. Burton.

"Teie?" sõnas mr. Styl terawalt. "Teie? Ma ei mäleta seda küll mitte, Burton."

"Miks mitte?" ütles mr. Burton nõrgalt naeratades. "Ma seisin just teie seljataga, fir. Kui te ehk weel mäletate, fir, siis ütlesin ma teile, et lugu õige täbar on?"

Mr. Styl tegi näo, nagu tuletaks ta enesele midagi meelde.

"Ei, Burton," ütles ta karmilt. "Niipalju, kui ma mäletan, olin ma seal üksteis."

"Pommitõid rebis mul isegi mütti lõhki," waidles mr. Burton wastu, seejuures otse muinasjutulisi jõupingutusi tehes, et oma wiha tagasi hoida.

"Küllalt, wanamees," ütles mr. Styl terawalt. "Mitte sõnagi enam, teie unustate ennast!"

Ta pööras lese poole ja hakkas jälle oma "fugulaste" jutustama, et selle tähepanemist mr. Burtoni pealt ära juhtida, keda iga filmapill wiha pärast südamerabandus tabada näis wõiwat.

"Ma minu fugalased on Burtonist kuulnud," sõnas ta, seejuures salamahki pilku wihasse wanamehe peale heites, et näha, kas see juba meelemõistusele hakkab tulema wõi mitte. "Õeste on ta minuga sagedaste hädadohtusi jaganud. Meie oleme nii mitugi korda lihtteist rasketel filmapilkudel aidanud. Mäletate neid kaht dõd, mis me teiega kõhekesi Sanfibri sultani palee korfnas möõda saatsime, Burton?"

"Miks ma siis ei mäleta!" sõnas mr. Burton weidi toibudes.

"Teie pugestite nii kitsasse kohta, et waewalt weel hingata suutsite," jatkas mr. Styl.

"Mõtse, kui ma elus olen, ei unusta ma seda üal," ütles mr. Burton arwates, et sõber tema ees oma hiljutist süüd jälle heaks tahab teha.

Do, jutustage mulle sellest lähemalt, admiral Peters!" hüüdis mrs Dotton.

"Wahest on Burton teile seda lugu juba jutustanud?" küsis mr. Styl.

"Mitte sõnakestki," wastas leff, Burtoni peale, kes enese nagu jalust rabatud tundis olewat, etteheitwat pilku wifates.

"Noh, jutustage siis ometi nüüd, Burton," ütles mr. Styl.

"Teie jutustate paremine, kui mina, fir," wastas see. "Ei, ei," tõrjus mr. Styl wastu. "Jutustage teie. Dieki juhtus see ju ka peasjalikult teiega."

Leff waatas kord ühe, kord teise peale.

"Ennem teiega, fir," ütles mr. Burton.

"Ei, mina juba ei jutusta," lausus mr. Styl. "See oleks teie wastu ülekõhus, Burton. Mul ei tulnud seda ettegi, kui algust tegin. Muidugi, teie olite sel ajal weel noor . . ."

"Ma ei teinud midagi niisugust, mille pärast mul häbi peaks olema, fir," tähendas mr. Burton wiha pärast wärsfedes.

"Aga minu kohta oleks see halastamata, kui ma sellest midagi teada ei saa," sõnas mrs Dotton edwistades.

Mr. Styl pilgutas tale tähendusrikkalt filmi ja nitutas siis mr. Burtoni poole peaga.

"Aga teie olite ju niisamuti korfnas, nagu minagi, fir," ütles õnnetu meremees.

"Jah," wastas mr. Styl karmilt, "aga mistarwis ma seal olin, wanamees?"

Mr. Burtonil polnud jõudu wastata; ta suutis ainult wiha pärast wärsfedes admiral peale filmi pööritada.

"Ja mistarwis te seal olite, admiral Peters?" päris leff.

"Ma olin seal selleks, proua," wastas mr. Styl, iga sõna rõhutades, "ma olin seal selle s, et Burtoni elu päästa. Kunagi ei jätnud ma oma mehi hädadohtu üksteis, mitte kunagi. Üksteis, misfugufesse kimbatustesse nad ka sattusid, ikka tegin ma kõik, et neid sealt wälja tirida. Ma sain seetõttu teada, et Burton sultani armsama naife palee korfnas ära on lämbumas, ja . . ."

"Sultani . . . armsama . . . naife . . . palee . . . korfnas?" korfnas mrs Dotton hingeldades ja mr. Burtoni oifa põrnitades, kes jõuetult oma tooli peal lammas ja pärani suuga tummas imestuses mr. Styli filmitses. "Minu Jummal! Ma . . . ma ei ole kunagi midagi sellesarnast kuulnud. Noh, pean ütlema, see paneb mind imestama! . . ."

"Ja mind niisamuti," kähises mr. Burton. "Mina . . . ma . . ."

"Ja kudas teie ära pääsite, admiral Peters?" küsis leff, pahameelega kergemeelse Burtoni juurest ära pöörates.

Mr. Styl raputas pead.

"Kui teile seda lugu jutustada, siis peab tahes wõi tahtmata ka Prantsuse konsulit asjasse segama," ütles ta pehmelt. "Parem oleks olnud, kui ma seda juhtumist üldse meelde ei oleks tuletanud. Nagu näha, talitas Burton palju mõistlikumalt, kui mina."

Leff pomises midagi nõusolemise märgiks ja heitis oma endise austaja peale uueste põlastawa pilgu. Siis palus ta kõheldes admiral tema juures õhtust wõtta, ja kui sellega nõus oldi, sattus ta otse waimustusesse.

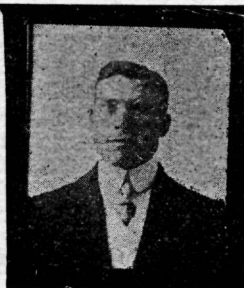
Ja mida kaugemale aeg weeres, seda suuremaks kaswas mr. Styli enesetunne ja lese lugupidamine tema wastu; mr. Burtoni heasüdamlise nõrkimise juurest läks ta aegamisi

Josif Eints,
Tallinnast.
Eegewas sõjawäes.

S. Keller,
Aegwitibust.
Eegewas sõjawäes.

Julius Agu,
Tallinnast.
Euleitnik.

Johannes Sarapik,
Alekssewii w.
Eegewas sõjawäes.

August Wõhma.
Lehtseft.
Eegewas sõjawäes.

waljuse ja karmuse peale üle, ja lõppude-lõpuks hakkas ta õnnetu mehe peale isegi karkima. Ja kord, kui ta talt küsis, kas ta ikka veel wastu mõtleb rääkida, muutus ta nägu nii hirmulaks, et lest ära kahwatas ja ärewuse pärast terwest kehast wärtsima hakkas.

Samasugune nägu oli jälle mr. Burtonil ees, kui nad Mrs. Dottoni trepist alla sammusid, ja ta mr. Stylilt otsekohele ning mõjuwalt järele päris, mida tema ülespidamine pidi tähendama?

"Osa oli raste, George," wastas see. "Meie oleksime temaga kõigepealt weidi proowi pidanud tegema. Ma tein tõi, mis minu wõimuses seisis."

"Kõik, mis sinu wõimuses seisis?" hüüdis mr. Burton wihaselt. "Kuislastid minu peale tont teab mis kottu, ja kätsid minuga, nagu poisikelega, õimber!"

"Ma pidin oma osa ilma mingisuguse ettewalmistusega ette kandma, George," kordas mr. Styl kindlaste. "Sinu süli ju, et ma admiralit osa pidin mängima. Järgmine kord püüan ma oma osaga paremine toime saada."

Mr. Burton tähendas seda naeratusega wahetele, et seda järgmist korda kunagi ette ei saa tulema, kuid selle peale arwas mr. Styl heats ainult naeratada. Sõbra palwetest ja isegi ahwardustest, et ta enesele kusagilt mujalt ulualust ja toidust katjaks otsida, ei teinud ta üleüldse wähematti wälja, — ta jäi rahulikult mr. Burtoni juure elama, ja see pidi peagi kõiki neid setelbust ja arusaamatust, mis wale endaga harilikult kaasa toob, mõrubalt maitsa saama.

Kui nad jälle lese juure wõerile tulid, muutus asjalugu weel keerulisemaks: igale ka kõige pealiskaubsemale pealtwaatajale oli otse klapakatsutawalt selge, et mr. Styl ja lest iksteisele õige mottamööda olid. Nad hakkasid sealjamas iksteisega õrnu pilkusi wahetama, ja kolmandal külastägil oli mr. Burton sunnitud ärewuse, wiha ja imestusega juba kõige awalikumalt ning warjamatamat libitsemist pealt waatama. Meeleheitlik katse, mis ta omapoolelt ette wõttis, et jutujamist vähem hädaohtliku ja tema arust, lohajama aine peale üle wiia, suurendas weel enam tema kaotusetunnet. Kumbki, ei lest ega admiral Peters, ei teinud temast vähematti wälja, ja minut hiljem nimetas mr. Styl lese juba "jultunud musurulliks" ja ütles, et ta tale Marfordi hertsoginnat meelde tuletawat.

"Oli aeg, kus ma teda kõige ilusamaks naisterahwats Inglisemaal pidasin," ütles ta rõhutades.

Mrs. Dotton naeratas lapsikult ja pööras filmad maha. Mr. Styl nihutas oma tooli tale lähemale ja waatas seltsimehe peale.

"Burton," ütles ta.

"Sir?" hammustas see.

"Jookste koju ja tooge minu piip ära," ütles mr. Styl. "Ma unustasin ta lamina peale."

Mr. Burton kõhles, ja et lest parajaste kõrwale juhtus waatama, siis ahwardas ta rusikaga oma "kõrgema ülemuse" poole.

"Noh, rutem," lausus mr. Styl käsiwalt.

"Wäga kahju, sir," ütles mr. Burton, keda täbar seisukord õige nupulaks tegi, "aga ma lõhtusin ta ära."

"Lõhtusite ära?" kordas mr. Styl.

"Jah, sir," wastas mr. Burton. "Ma pillasin ta pörandale ja astusin kogemata otse, nii et ta tiitidets läks." Mr. Styl sõimas tema hooletuse pärast nagu kord ja kohus läbi, ja küsis, kas ta seda ka teadis, et piip Stalia jaadiku kingitud oli?

"Burton on alati käperdis olnud," sõnas ta lese poole pöbrates. "Kui ta minu all "Sawitaja" peal teenis, hüüti teda ikka "Käperdis-Burtoniks".

Ja terve ülejäänud õhtu kõneles ta kas lesele meelitust wõi jutustas igasuguseid lugusi Burtonist, millel kõigil ülesandeks oli selle mõdistust ja ülespidamist kahtlases walguses paista lasta. Ja õnnetul ohwiril ei jäänud peale kahe wõi kolme luhtalainud waturääkimise-katse muud üle, kui waitides ja jõuetult hambaid kiristada ja tummas wihas pealt waadata, kuidas lese filmad ettepuhutawa au ja toraduse hüilgest ikka enam ja enam pimestatud said. Waewalt olid nad uulitsale jõudnud astuda, kui tema laua tagasihoidud wiha terve sõimu ja wandumise walinguna sildameta sõbra kaela woogas.

"Mis wõin ma sinna parata, et ma ilus olen," wastas see iseenesega rahulolles naeratabes.

"Sinu ilu ei teeks kellegile vähematti kahju," ütles mr. Burton kahijewa häälega. "Terwe lugu seisab selles äraneeatud admiralit-aunimes. See on tal pea segi ajanud."

Mr. Styl naeratas.

"Muidugi ütleb ta "jah", kui ma seda aga tahan," tähendas ta. "Ja pea meeles, George, sinu jaoks on meil alati laud kaetud, kui sa aga iganes meie juure sisse mõtled astuda."

"No seda pean ma juba meeles!" pilkas mr. Burton õelalt. "Alga kujuta enesele ette, et ma juba homme hommikul tale sinu loo terwest ära jutustan. Kui juba mina teda ei saa, siis ei saa sina teda ammugi mitte!"

"Jah, aga see teeks ka sinu enese lootustele kahju," wastas mr. Styl. "Ta ei anna sulle seda kunagi andeks, et sa teda niiviisi ninapidi oled wedanud. Ja siis ei saa me kumbki teda omale."

"Äraneetud madu oled sina!" karjus mr. Burton pööraselt. "Madu, keda ma oma enese püues olen soendanud!"

"Noh, mistarwis niisuguseid wiifatuseta asju rääkida, George," sõnas mr. Styl etteheitwalt, kui nad endi majakke juures peatafid. "Wõtame parem istet, ja harutame asja omawahel tasapisi läbi."

Mr. Burton astus tema kannul tupp ja wõttis sfimese kättejuhtuwa tooli peal istet.

"Lest on minust wägn hütutatud ja sisewõdetud," algas mr. Styl aegamisi. "Niisama wõib see, kui sa tale asjaloo tõelisele ära räägid, minu lootused ära rikkuda. Ma ei ütle mitte, et see nad kindlaste ära rikub, aga wõimalik on see siiski. Alga nii, nagu asjalood praegu on, olen ma walms ilma temaga kottu saamata weel homme hommikul

tell kuuse rongiga ära sõitma, kui mulle selle eest aga kohast tasu antakse."

"Kohast tasu?" kordas mr. Burton.

"Muidugi," vastas mr. Styl, kes millegi eest tagasi lohtuma ei paistnud, kindlaste. "Ta on oma wanuse lohta weel kaunis kena naisterahwas, ja poekesel pole ju ka suuremat wiga."

Oma wiha tagasi surudes tegi mr. Burton näo, nagu mõtleks ta järele.

"Wahest ehk pool suwereni . . ." ütles ta wiimats.

"Pool lolli!" katkestas mr. Styl teda kannatamatalt.

"Mul süheb kümmen naesterlingi tarwis. Sa said alles hiljuti oma patu kätte ja peale selle oled sa ju alati kolkuhoidlik olnud ning muidugi ka tallele pannud."

"Kümmen naesterlingi!" ähtis mr. Burton. "Wist arwab sa, et mul aias kullasooned jooksivad?"

Mr. Styl najatas enese wastu toolileeni ja pani ühe jala teise peale.

"Mitte kopikatti ei jäta ma alla," ütles ta kindlaste.

"Kümmen naesterlingi ja pileet tagasiõidu jaoks. Kui sa aga kirumist ei jäta, wõtan ma katseistkümmend naesterlingi."

"Ja mida pean ma mrs. Dottonile ütleva?" küsis mr. Burton peale meerandtunnilist asjata sõnawahetust.

"Kõik, mis tahad," vastas tema suuremeelne sõber.

"Ütle talle, et ma oma täditütreaga kihlatud olen, ja et meie pulmad ainult minu isearalise, weidra ülespidamise tõttu edasi lükatkse. Ja siis wõid sa ka weel ütelda, et see isearaline, weider olek mulle pea pihta sattunud pommikillust on tulnud. Luiska niipalju, kui tahad; mina siia juba enam tunagi tagasi ei tule, ja tõtt päewalgele ei too. Sa kui ta admiralist midagi teada piilab saada, siis tuleta talle meelde, et ta töotanud oli tema siinwiibimist saladuses hoidma."

Enam kui tund aega istus mr. Burton liikumatalt paigal, kõige aja temale tehtud ettepaneku kasulikka ja kahjulikka külgi arutades.

Et mr. Styl oma nõudmisest põrmugi järele ei annud, löödi lõppude-lõpputs käed kofu, ja mr. Burton läks magama meeleolus, milles mõrtsukatasaamine väga hõlbus asi wõis olla.

Järgmisel hommikul tõusis ta õige warakult üles, ja wõimalikult lihidalt ja karmilt kõige lõbusamas tujus olewa mr. Styli küsimuste ja tähenduste peale wastates, läks ta tema sellis raudteejaama, et omaenese filmadega näha, et admiral Peters ikka tõeste ära sõidab.

Hommik oli ilus, selge ja jube, ja kõigi üleelatud seeliduste peale vaatamata hakkas mr. Burtoni meelolu mõtte juures, et ta peagi sellest wastikust inimesest lahti saab, tõusma. See lõppes aga jällegi piletikassa juures, kus sūdame-tunnistufeta mr. Styl kindlaste esimeseklassi piletit nõudis.

"Kes seda ennem on näinud, et admiral kolmandas klassis sõidab!" tähendas ta pahameelega.

"Aga keegi ei tea ju, et sa admiral oled!" piüldis mr. Burton kinnitada.

"Seda küll mitte, aga ma tunnen enese admiralit olewat," ütles mr. Styl oma tasku peale patfutades. "Mulle pakkus alati suurt lõbu tunda saada, kuidas inimesel esimeses klassis sõitmine maitseb. Ja peale selle wõid sa seda ka mrs. Dottonile kõnelda."

"Ma wõiksin talle seda ka niisama kõnelda ilma et sa just esimeses klassis tarwitaksid sõita," tähendas Burton.

Mr. Styl tegi näo, nagu pahandaksid teda need sõnad wäga, ja et rongi ärasõiduni õige wähe aega üle oli jäänud, siis ostis mr. Burton ähklides ja puhklides, nii et ta waerwalt sõnagi juust sai, esimese klassi pileti ja saatis admiralit wagonisse.

Mr. Styl mõttis atna juures istet, sirutas enese diiwani peal mõnufalt wälja ja ajetas jalad wastasolewa istme peale.

Kõlas kell, ja wagonite ukсед läksid kinni.

"Noh, jumalaga, George," ütles reisimees, pead atnast wälja pistes. "Õige lõbusalt saatsin ma sinu juures selle aja mööda."

"Sain sinust ometi õnnelikult lahti!" pomises mr. Burton wihafelt.

Mr. Styl raputas pead.

"Jätfin selle lese sulle küll õige odawalt," ütles ta aegamisi. "Üksainus wäike wiga takistas mind teda omale kofimast."

"Mis wäike wiga see siis oli?" küsis mr. Burton, kui rong juba liikuma hakkas.

"Minu naine!" wastas mr. Styl, ja lai naeratus weeres üle ta laia näo. "Ma olen nimelt naise-mees! Noh, jumalaga, George. Wit minu poolt terwi-seid, kui te ma poole sisse astud."

Dö Diiina jõe ääres.

(Pildike sõjajalust.)

Serwe dö läbi sadas jämedat wihma. Pime kui kottis. Raugemale kui kümmen samm peale enam midagi näha ei wõinud. — Meie seifime jõe ääres sala-eeswahiks. Ülesanne oli meil tabelordne: epiteks, neid walwata, kes üle jõe tulla tahawad ja, teiseks, ka neid kinni pidada, kes selja tagant jõe poole minna tahawad. Seft enne seda döb oli kümmes rood, kes meil pahemal pool seifab, waenlase salakuulajad ilma nägemata üle lastnud tulla. Need olid oma paadi meie kaldale jätanud ja ije läbi läinud. Neid wõdati nüüd igast küljest tagasi tulema. Nii pidime ka juhtumisi neid piüldma. Kuid pillane pimedus ja jame wihm wastu silmi segasid waatamist. Hea meelega oleks selja wihma poole pööranud, aga siis ei oleks waenlast näinud ja sel kombel oleks wõinud, ilma et suud lahti teha said, peast ilma jääda ja terwe wägi oleks hädaohus olnud. Jääranis luurt segabust sünnitaksid talad jões, teda õige rohkest näib siin olewat. Nad wistaksid nii tihti jões lutsu, et wahest arwamise saime, nagu oleks inimene jões ujunud. Jääranis oli talba ligidalt tihti solinat wee sees kuulda, kuid pimedus ei lubanud näha, kes seal solistas. Ka ei lubanud meie seadus sinna lähemale minna, et oleks tohe järele uurinud jolitamise põhjust. — Wiimats saatsime ühe ütleva et waketit on waja lasta jõe peale. Kui ratett tõusis, siis nägime, et meie segaja muu polnud kui kas, kes omale saaki piüldis jõe, ja selle perele tassis, kes meie läheduses kiwide wahel peitus oli. Kasid ei tahta siit oma majade juurest lahtuda, kuigi majadest ainult rusud järele on jäänud. Nii wõtsime ja wõtsime kuni wiimats toima ja walgemats minema hakkas ja meie ära tulla wõisime. Tulin mullatkoopasse, puhkasin mõne tunni. Üles tõustes ei olnud just head meeleolu ega tuju: nägin halba und. Jäin juba arwamisesse, et täna wist kuuli kehasse saan, aga ei tähendanud minu lohta. Tulime lõunat toomast, mööda lagebat wälja jooksutraawi kõrwal, kuid kraawi ei tahtnud minna,

Korraga hakkas wenelane, kes minu kõrwal käis, kija tegema, pani katlasele kääst maha ja haaras teise kääga teisest kinni, üteldes: "lasti, saatanas, kääst läbi." Mina olin esite arwamisel, et wenelane nalja teeb, jekt meie piütame waenlast nii narwida, nagu oleks ta nii osaw lastja. Aga kui nägin, et mees juba särki hakkas seljast ära kiskuma, et ikka tõsi on, siis aitasin tema haarwa kinni siduda. Kuul ei olnud just wäga halvast kohast läbi läinud, waid pehmest lihast; ta ei olnud kuul weel jödnud lihas lõhkeda, waid pärast, kui juba wälja tuli, nii et warukas wäljapoolest juba laialt lõhti oli. Sidusime kinni, särk selga, ja jälle minema. Kuid enam ei tahtnud teist kuuli saada ja sellepärast ronisime jooksutraawi. See päew roh-kem haawata meil ei saanud. Püüsituli leegi suuremat ei kardata, kui surtükist mõni kuul meie poole tuleb, siis ostame juba mullatkoopas warjul olla, seni kuni lastmine üle jääb. Siis aga kõlab hüüd: "poisid, lussitate järele." Satta surtükil kuulidel on nimelt üks ja tats wõru ülemises otias alluminiumi. Nendest teeme endale lussitaid, sest puulustad lähewad tihti katti.

Tallinna tuttawatele terwitust soowibes

H. Annus.

Mets kohiseb mul muinaslugu . . .

Mets kohiseb mul muinaslugu,
kui nutaks sala, ohtaks raskelt rind.
Mul' tundmus on, kui näeksin rahvasugu,
kus elas õnnes endne waba hing.

See oli siis, kui Kalewite kange käsi
weel kaitset rahwast, seisis tema ees. —
Kuid aeg tõi surmamõllus langemisi:
Ta pojad, waprab, kadusiwad „rõhujaga“ wdibeldes!

Tõuske mullapõrmust äles, esiisad,
kes te piina ohwrits langejate tõi!
Tõuske! Teie tulewased langed pojad,
keerutawad mõeta, kuulutawad rõhujatel langemist!

Esivanemate kalmukünkad kallid,
te piinast räägib metsa kohin mul'.
Kuid juba orjaküttel ees on tõlled, wallid;
Aeg uue elu, kodumaa, on toonud sul.

Mets kohiseb mul muinaslugu . . .
Ju tõuseb päike — leegib wabatuseloiit.
Ta ees kaob tume orjandus
Ju Cestis kumab priius, kuldne koiit! —

Eõjawäljal 1. juulil 1916.

Alex. Timm.

Jakob Rõrw †.

Mööbdalainud kuu lõpul lahtus siit ilmaist endine „Wal-
guse“ toimetaja Jakob Rõrw. Kadunu sündis 21. novembril
1849 Peipis ääres Kodawere kihelkonnas Kõrkora wallas
Kõntrati talus. 18. eluaastal tegi Rõrw wallatooliõpetaja
ekhrami ja oli kuus aastat Matskivil kooliõpetajaks. 1874.
aastal läks ta edasiõppimise eesmärgiga Tartu, wõttis tun-
diji ja käis waba pealkuulajana ülikoolis. Tartu Cesti
Põllumeestestelisi kirjatoimetajana sai ta C. R. Jakobsoniga
tuttawaks, hakkas „Sakala“ kaastööliseliseks ja 1881. aastal
„Sakala“ abitoimetajaks; seelamas andis ta ka oma „Cesti
Rahwa muinasjutud ja wanad tõned“ wälja. 1882. a.
omandas Rõrw Natweres ilmuwa „Walguse“ ja hakkas
seda Tallinnas wälja andma, eesmärgiga: „häid ja digeid
tahtmisi ja etteõdtmisi ebendada aidata ja lahjulikkude aja-
nähtuste wastu kõige jõuga ja wäega wälja astuda“, nagu
ta seda ise seletas. 1906. a. läks „Walgus“ Dr. R. A. Her-
manni kätte, Rõrw aga, kelle terwis nõrgaks oli jäänud,
sõitis oktoobri-kuul 1912 Schweitsi, kus ta Berni-Waldau
närwihaigete sanatoriumis elas ja kuhu ta ka suri. „Pwl“.

Sõjameeste terwitused.

Saigemajast terwitab ja palub ajalehti saata wabataht-
lik wanem alamohwitser Oskar Masing (Tallinnast).

Adress: гор. Пенза, Дворянская ул., 177 сводный
госпиталь, 13 палата. Оскару Мазингу.

Meid on siin dige kaunis hea kamalutäis eestlasti koos,
aga kirjandust pole meil siin mingisugust, millega ka kord
wabal filmapilgul meelt wõiks lahutada, mõni kord saame
wahelt lehenumri kätte, seda siis ka loetakse nii kaua kui
tükkid weel koos seisawad. Sellepärast palume, kas ei leiduts
kodumaal mõni kirjandusearmastaja suguwend ehk õde, kel-
lel wahest niipalju raha üle on, et ka wõib ju olla läbi
loetud, numrid waewaks wõtab meile siia saaja. Oleksime
wäga tänulikud selle eest, kuhu see suuremat ei tee.

Jääme lootma, et meie palwe täitmisel leiab.

Kodumaalastele kõike head soovides, aupaklikult Gdowski
polgu 12-da roodu eestlaste nimel Mihkel Aruuse, Ruus-
talust, Tartumaalt.

Adress: Въ Дѣйствующую армію, 272-ой Гдовскій
полкъ 12-я рота 2-ой взв. Михкель Крузе.

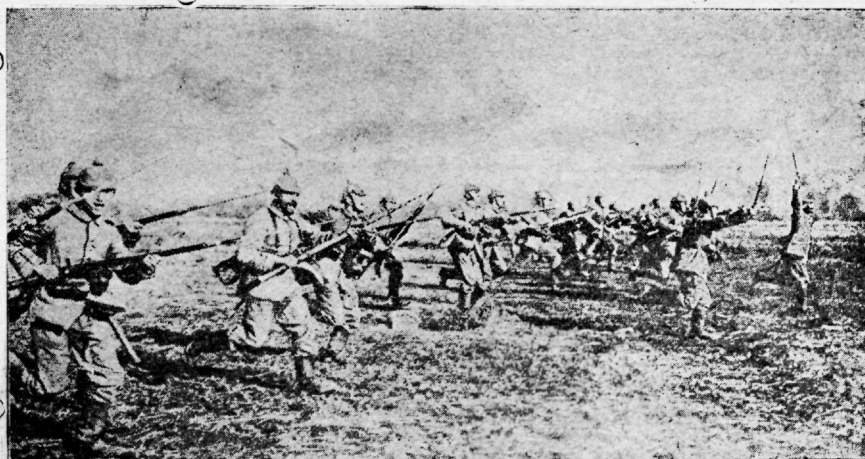
Kiri koduneile sõjawäljalt.

Tere, Cesti neiu!

Enesest mõista, terwitan nii kui noor Cesti wend kunagi,
ja soowin tingimata lõbusat elu, kallimaga kokkusaamist jne.
Oma elust ei tea ma praegusel filmapilgul midagi head
ei halba — elan kui Jumala selja taga ja mõtlen ka tihti
Sinu peale, kuidas Sa seal kaugel kodumaa pinnal olutsed
ja elutsed. Ah ja . . . tahtsin ka Sinule paari lühike sõ-
naga teatada, kuidas siin neiu elawad.

Nüüd naeratab Sa küll salaja, kui teatan, et siinseid
neiu kõik suuremalt jaolt kui talukoond on, mida wana-
ema weel pealegi tahmaga kogemata on ära määrinud.
Nad on nii määrinud ja mustad, et nende peale waadates
salaja nina kirtsutades peab mõtlema: „Jah — see on
neiu, kelle eest minu kodu teiste Manni puhtaks pestud
tall lihases põgeneks.“ Ja weel enam: terve kolme wasta
pikkuse küla otsisin tikutulega läbi, aga 43 neiu hulgast leid-
sin ainult 2, kes wähe kirjutada mõistawad. Minewal su-
wel sai kõik Poolamaa ja dige hea serw Austriat sellesama
muista ruuna seljas läbi sõidetud, kellel Annopoli lahingus
pommitükk pealmise moka ära weristas — (nüüd on ta ju
ammugi terve) — aga niisugust prahti ei ole küll kusagil
näinud, kui praegu siin — ja kas see siis nii kauge on?
Päris külje all, ainult Pihtwa ja Witebski on wahel, just
keele peal, ütleks küll, aga kardan, et määratud kindaga
wastu hambaid saan, kui palju lobisen. Dnuid on siin kõik
mullapõrandatega, ahjud on puuse aluse peale sawist pot-
itud kogud — aga ära Sa jälle mõtle, et siin pliita on . . .
Siin paneb Dunja wõi Manja hommiku suure sawipoti täie
kartuleid ahju keema, nii et sigabele täitsa saab, ja oma
jooks weel üleki jääb . . . ja nii saadetakse päewad niitaua
mööda, kui mõni kas ära kosib — wõi jälle wanadus kätte
jõuab.

Nii siis, kui nende elu ja olu peale kas kaugevalt ehk
ligemalt waatad, tõuseb nii kui wägise igatus, lugupidam-
mine, ja uhtus Sinu järele ja üle — mu koduneiu . . .
Nüüd aga edasi: kombeliseft küljest waadates aga peab wä-

Situwõitlusel!

gife kullatagust kraatsima, sest weel eila õhtul juhtus minu sõbra Iwaniga tore nali . . . Iwan läks waatama, kudas peretütar siga sööb, ja mis neil siis ette tuli, seda ma ei tea, sest Iwan jooksis tasateisi laudast wälja, seaföögise rufitaga üle maalitud nägu käeseljaga nühtkides, ja sülitas tuld ja tõrwa. — Iwan on sellesama Maksimi wanem wend, kellega Sa, nii kui lleoja Oswald kirjutas, üleminewa nädalal karjamaal lammas käisid otsimas.

Sm . . . ei tahaks küll kudadagi wälja welda, mis südame peal pakitab; aga ega Sa siis ometi kohe pahandada tohi . . . ma ju räägin „hea sõbra poolest“ — ega ma find ju kudadagi ei taha . . . aga, ma jätan pealegi teiseks korras.

Kirjuta ka Gina, armas neiu, kudas teie iluõidse meie äraolekul endid tunnete? Kas mõllete ka wahest, kui muud enam midagi teha ei ole — meie peale, ja ootate meie kodutulekut? Wõi ehk lööte käega ja mõllete: „ah; tühja kah — parem wõderas wares pihus kui kodune tuff tatusel!“ — ja — lahe käära Jehwin! Kirjuta, kas ilka wa' Maksimiga löbu wiskad, ja kas on ta ladna pois (ah, nüüd libises wälja). Ara Sa aga sõimama hakka, kui wast midagi minu lihtikes kirjas wastumeelset leiad.

Nüüd aga pean küll kirja päris lõpetama, sest paber on kallis, ja raha on wähe. Terwitan weel, ja loodan et Sa mind wastuse afemel sõimama ei hakka, nii kui minewa kord, kui ma Sulle midagi „Linda pisaratest“ kirjutasin.

Terwitades sõjawäljalt

19. VIII. 1916.

Sehemetja Kaarel.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaatmisega aastas 5 r. 50 L., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 L. Toimetusest ise ära wiles: aastas 4 r. 50 L., 6 kuu eest 2 r. 30 L., 3 kuu eest 1 r. 30 L. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju ja Riitli uulitsa nurgal nr. 46/15, „Leaduse“ raamatulaupluses.

Sõjamehele.

Ara mõtle kodu peale
sõjamõllu sees!
Ara mõtle naise peale,
wahwa sõjamees!
Kurwaks läheb meel, kui mõtled
kodu peale sa;
õrnaks, hellaks saad, kui ihlad
naist ja suudelba.

Mure nõrgestab su kása,
tumestab su meelt;
õrnus pisarad toob filma, —
eksiida wõid teelt.

Unusta, et on sul kodu
et on naine sul —
ei find hirmuta siis kodu,
kohuta find kuul . . .

Ara mõtle kodu peale
sõjamõllu sees!
Ara mõtle naise peale,
wahwa sõjamees! . . .

Kiwilombi Jants.

Seal, kus ainult sõjariistadel hääleõigus on.

Bootele Mesikäpp.

LII.

Saksamaa materialisest kõhnusest on palju räägitud, sealjuures muidugi ka liialdusi tehtud. Meie ei pea asjade peale mitte liig optimistilise pilguga waatama. Wõime aga uskuda, et meie wastase talus tihtis tungim on. Kui juba meie mõnes asjas puudust tunneme, peab wastase talus tihtis palju suurem olema.

Mulle puutus hiljuti, kui meie 8. ktp. St. solwarki juures sakslase tema kaewikutest wälja löime ja muu seas ka ühe bataljoni kantselei kätte saime, üks iseäraline märkus filma. — Teadaanne Saksa soldatitele. . .

Selles oli muu seas öeldud, et nemad niisama palju maid ära on wõtnud, kui Saksamaal ilma Bayerita on, üle kahe miljoni wangi ja lugemata hulgal arwul muud sõjasaati. Saksamaa ei olla sõda soowinud. . . Wana, tuntud laul ja wale. Sellest ei lausu waenlase teadaanne sõnagi, kui palju ta oma asumaid on kaotanud, kui paljud tema wägedest wangi on langenud jne. — Waigitahe Sarajewo sündmusest, kuid ometegi ütles Liebknecht selles asjas riigipäewal tõtt.

Weel puutus mulle ühest wangiwõetud ohwitserilt ajaleht „Politiken“ filma ja seal lugesin ma huwitawat sakslase-kaastõelise kirjatükki sellest, kuidas elu Saksamaal tõlku on kuiwanud:

Enne tuli Hamburgi üle miljon marga igapäew Inglise kiwisüsi sisse, kuna nüüd isegi kümne penni wäärtuses neid ei weeta. Automobili uulitsal näha, on haruldane asi. Ka mürgitab ta oma ilmutisega õhku, sest bensini sekka on wastikuid nafta jäänuseid segatud. — Praeguse börse elu on ainult endine wari. . . Wähearwulised külalised liiguvad wäikelt, kui kuutõbbised ühest jaalst teise, kui tardats nad kedagit äratada. Määratud wõdrastemajad näwad kui tonditujud talweööl magawat — nende atendel on eestatted alla lastud, uksi awades oigawad nende hinged. Wõpmata koridorides walitseb pühalik hauawailus. Ei ole ainustki elawat hinge näha — listid seifawad, elektrifellad ei tööta.

Sadam on tühi kui kõrbe. Ei ole jalutajaidki näha. Raubaladud on Finni, kusagilt ei kuuldu lõppu ega lappu. Ainult ühes nurgas kolistatakse wana wase kallal, mis wiimastel kuudel on rekwireeritud. Seal on palju wanu asju: teemafinaid, kohwikannusi, lamina wõresi ja uksi, kaalusi, wihtisi, margapuid, küünlajalgu ja uke käepidemeid. — Klanikudelt on kõik wafkasjad ära wõetud.

Sadamas Hamburg-Amerika silla ääres seisab üks ai- nuke laev „Imperator“ mudases wees. Tema peal võib igal pool roostet, mustust ja hallitust leida. Kõik, mis lae- wal walge, on mustats suitsunud. Hamburg on surnud linn — ja ometigi oli ta tähtsam laubandusline tšentrüm, kus ikka elu tees. Selle järele võib ette kujutada, mis mujal sünnib.

Ei ole imeks panna, et Berlinis märsud on, kus küm- neduhanded naisterahwad Friedrichi uulitsale totku kogu- wad ja kantsleri majal aknad puruks pekawad. Korratusti tuleb ette — Bayeris, Württembergis, Westfalias ja mujal Saksamaal. Walitsuse wõim on sunnitud rahwa wastu sõ- jawäge saatma, kuid soldatid tõrguwad omaste peale last- mast. Mitmetes bataljonides on käärimisi olnud ning seal ülemuse käsul mitmedajad soldatid maha lastud, et märsu sumbutada.

Elfas-Lothringis kannatas raudteeliikumine Straßburi ja Sletstadi wahel rahutuste all. Isegi kahe päewa jook- sul ei saanud jellepärast sõjawäge Kolmari saata. Sarna- seid tõrkumisi tuli ka mujal ette, ja isegi Westfalias.

Elawa jõu, see on sõjawäe, kaotused käiwad elanikutel juust suhu. Kui Saksa walitsuse ametlikka teateid sirwida, siis selgub nende kaudu, et kestmiselt katsjadatuhat igas tuus reast wälja on lööbud.

Wiimajel kuul, enne wõitlusi Verduni all — see oli sel ajal, kus liinil täielik waitus walitses, oli kaotus 35.198 soldatit ja ohwitseri. — Neid ametlikka teateid ei wõi aga uskuda, sest et waletamine ametlikkudes teadetes wangilan- genute asjas awalikuts on tulnud. Ka on tähelpandud, et langenud soldatite asjad sagedaste ära põletatakse ning nende nimed kaotuste nimekirja ei tule. Sellepärast on arusaadaw, et nende kaotused palju suuremad on, kui amet- likkudes teadetes näidatud ja umbes — katsjadatuhat igas tuus.

Mobiliseeritud materjali kokkuiwamine on suur. Würt- tembergis protesteerisid naisterahwad selle wastu, et nende alaealised pojad tuleliinile saabetakse. Heidelberi, Jena ja Badeni ülikoolide professorid awaldasiwad protesti selle wastu, et alla seitsmeteistkümnepäastaseid noorimehi mobili- seeritakse.

Braeguses erakorralises sõjas ei saa kaotusi nii teatud wõitluste järele jagada, kui endiste sõdade ajal. — Sõja elaw jõud aga kahaneb wahetpidamata kogu aeg.

LIII.

31. märtsil läksime õhtu eeli kahe bataljoniga tuleliinile.

Oli käst antud peale tungida. Meid saadeti, et wajaaduse korral abiks olla. Algelt kui kuulipildujad töötasid meie suurtükid ja peagi oli waenlane tema kaewikutest wälja lööbud. Üks polk läks waenlase kaewikusse, ilma, et ta ainustki soldatit surnutena wõi haawa- tutena oleks kaotanud.

3. aprill. Eila tuli polk „L.“ küla juure puhkusele. Täna oli meil paraad. Anti wiimastest wõitlustest osawõt- jatele Georgi ristisi ja medaljesi. Mats meie komandost — saiwad esimese järgu ristid ja kats — kolmanda järgu. Mina nendest wõitlustest osa ei wõtnud, olin haiglane ja lonkimise peal, ning hiljem hambaarsti juures rawitsemisel. Müüid puhkame jällegi ja elame mõnusat biwuati-elu ilusatel te- wade ilmadel.

Pühawõtte pühad saatsime biwuatis olles mööda. Saime pühadets mune, saia, worsti, päewaroosi seemneid, pesu, tubakat, paberossa, tikk, suitupaberit, seepi, suhturt, kirja- ilmbrikka, postpaberit, pliiatsi, nuge, lusikaid ja peetleid kin- gitufets. Siinad oliwad ilusad soojad kogu pühade aeg läbi.

12. aprill. Kolmas pühawõtte pühä. Juba hommiku kella kuue ajal asusiwad wiis meie komando meest teele tu- leliini poole, sest meie korpusele oli käst antud tuleliinil wiibitwat korpust wahetada. Nende eesmärk oli — teada saada ja järele waadata, kus wiibib tuleliinil olewa polgu staab, referwis wiibiwad bataljonid, maakuulajate komando, löögid ja moonawoor asuwad, kui palju rootusi kaewikutes ja mitu wersta kaewikute joon pikk on.

Kell wiie ajal pealelõunat anti meile käst teeleminemi- sets walmsis olla. Keerasime sinelid rulli ja asusime staabi

Inglise naislendur.

juure, kuhu paraadina seisma jääme. Komander pidas peale selle, kui muusikatoor polgumarssi oli mänginud, liihitse kõne, milles ta muu seas tähendas, et kellegil tuleliinil mi- dagi karta ei tarwitse, kellele saatus haawata saamise wõi surma on määratud, see sellest ei pääse, kellele saatus seda määratud ei ole, pääseb ta kõigesuuremast marust weata.

Peagi ilmus ka diwisjonile kindralleitnant kohale. Ta teatas, et diwisjon ja meie polk terwes sõja- wäes oma wahwuse ja wägitegude poolest kuulus on, mis eest ta meile aitäh ütles. Edasi ütles ta, et ta lootis diwis- joni peale wõidurikka sõja lõppu tema kasarmutesse saata, kuid see lootus ei läinud täide, ta lahkuda, et tõrgemat kohta wastu wõtta.

Selle peale pida riigisju waimulik liihitse jumalatee- nistuse ja polk asus muusikatoori helide all teele. — Liitus esimene, teine, kolmas ja neljas bataljon, kuulipildujate ko- mando ja siis meie. Meie järel aga veel telefonistide, käst- jalgade, partisanide, pommipildujate, grenaderide, helgitwis- tajate ja politseikomandod ühes haigewankrite, arstide, sani- taride ja moonawooridega. Raua kuulstme endi seljataga weel mahajäetä muusikatoori helisi. Peale muusikatoori jäiwad weel siia — tööroot, spekomando, ja II järgu moo- nawoor, ning aeroplanide lastja suurtüki komando.

Õhtu, kell üheteistkümnepä ajale, kui umbes wiisteist wersta sammunud olime, jõudime tuttavale tuleliinile „N.“ järwe äärde. Siin on meie äraolekul wäga wähe muutunud. Saksalased õige wähe tagasi astunud. Arwasime kohale jõu- des, et meile täna õõsi wabadust ontakse, kuid wõta näpust — saadeti esimesest wõwoodust kolmteist isikut wälja ja nende jeans olin ka mina. Dõ oli see ja selge.

Waenlase ja meie kaewikute wahel on waewalt sada sammu. Waewalt saime meie kaewikutest wälja astuda, kui waenlane meid märkas ja meie peale tule awas. Pidime mindud teed nii- sama targalt tagasi tulema, kui läinud olime.

Järgmise päewa puhkasin wagusalt, tegin oma päewa- raamatuse märkuseid ja lugesin 7. aprilli „Nowoje Wremja“ numri sõnasõnal läbi. Päewal oli harilik waenlase suur- tükitule wahetus. Meie omide üle surisefiwad waenlase löhkwate sõrapnellide killud päew läbi. Mõnikord kuulbus tuleliinilt ka kuulipildujate natsumine liihitkest aega.

(Järgneb).

Roduloomade arstimine

on kõige targem loomaarsti raamat. Iga haiguse kohta selged juhatused ja läbiproowitud arstirohud.

Sind 30 kop. Rõwas köites 40 kop.

Seda ja teist sõjapäewilt.

Oli aeg, kus miljonäri peale aupakkimist, auartikult, waimustusega imestusega waadati:

„Waat, kus mees, linna tuli wiiskudega!“

Nüüd aga on miljonäriks saamine, ehmese miljonite tegemine nii lihtne — kui kätitegu!

Ostate mõndasugust wärwi 100 000 puuda üksteis mis-suguse hinnaga ja müüte ära, kümme rubla puudale juure kšades — seal ongi teile miljon!

Ei taha teie wärwiga tegemist teha, ostke aspirini, seebikiwi, laeru, kiwisüsa, willast lõnga, purustatud pudelisi . . . Saawilist on aga niipalju puudasi, et sellega, mis oma hinnale juure lisate, kaswatades, miljon wälja tuleks! Ei saa teie niipalju puudasi loetu, kõrgendage kasuprotsenti — saate ikkagi miljonit!

Pole sugugi ei tea kui keeruline asi. Rehkendamise teadust pole niigi palju tarwis kui kilakoolis opetati. Põhjusmõtteks olgu:

„Illa küüned oma poole!“

Ehmese wajaaduse tarbeasjade hinna nüüd ei kõigu: nad tõusewad ikka kõrgemale. Wanguwad ja kõhtlewad ainult müüjad, kellel kahju kaupa käest ära anda, lootes, et paari nädala pärast weel rohkem wõib nõuda.

*

Smelk maa on see — Greekamaa.

Seal wõib sõbida nii kodusel kombel: kes tahab — sõbida, kes ei taha — ei sõbida.

Walitsuse ringkonnad ei sõbida, vähemalt nende ridade kirjutamise ajal weel mitte, aga mõned wäeosad ei taha kudagi sellega leppida, et bulgarlased ühe Greeka maatükki teise järele ilma takistamata oma alla wõtawad.

Nii on mitu Greeka polku, oma ohwitserite eeskujul, Brodi juures ja Domir-Hisari ümbruskonnas bulgarlastele wastu hakanud.

Ra Seresi juures jooksis tuues Greeka divisjon wihaselt bulgarlaste peale tormi, kusjuures mõlemilpaol kaotused juured olid.

Niiuguseid juhtumisi tuleb wiimasel ajal ikka rohkem ette. Sellepärast on niiugune seisuford küll wiist wõimalik: Greeka wäe ülemjuhatajale teatatakse:

„Meie saime suure wõidu bulgarlaste üle. Terwe kor-puse löime puruks.“

„Aga kas me siis bulgarlastega sõdime?“

„Kudas muudu, ammu juba. Ainult mitte kõik. Niisama, mõned sõdadid.“

„Eenäh imet!“

Ja kõik imestawad, ja Gunaris imestab, ainult tart Weniselos itstib omal habemesse . . .

Smelk maa, see — Greekamaa.

N. Sat.

*

Moskwa pandimajade aitades leiti panditud asjade seast määratud kadud riidekaupa, saapaid, j. m. f. Uuetehtedest.

Pliats peos, rehkendas kirjutaja Sulend kaua aega. Kirjutaja ja arwas. Lõpuks jõudis ta järelbujele, et kahele lapsele sügisepalitud ja naisele kalosfa osta ainult keerulise rahaasjanduslike operatsiooni abil wõib, nimelt: uuri ja naise prossi panti pannes wõib sabakuue wälja osta; sellele sabakuuele tuleb; püksid ja west juure lisada, mis nende wäär-tust tõstab; siis oma ja naise suwepalitud, mantel ja paar suwepalitud juure lisada; kui peale selle weel õnneks lähed tulema kuu palka kümme rubla ette wõtta, siis wõib laste sügisepalitud ja naise kalasõide tekkimise kindlustatust pidada.

Sunni aja pärast wajus Sulend pandimaja wasturõd-mise toas ähtides pingi peale, suurt rasket pampu pöran-dale pannes ja nukralt pikka ootajate „saba“ silmitsedes.

Tema kõrwal pingi peal istus teegi elawa loomuga isand, kes, pampu pilludega mbetes, asjatundlikult küsis:

„Riidekaup?“

Sulend kinnitas wastutahmist:

„Jah . . . umbes seda laadi.“

„See on tubli asi!“ kiitis isand „mina tõin ka riide-kaupa. . . Sead hinda annawad.“

„Sead?“ rõdemustas Sulend.

„Mujat raha! Endisel ajal oleks selle hinna eest müüagi wõinud. . . Aga praegu ei ole muidugi weel aeg müüa.“

„Mis seal müüa?“ ohkas Sulend, „pärast tuleb omal illagi osta — ja see on weel rassem!“

„Sedafama ju minagi räägin. Mul ühele tuttawale pakuti head hinda, müüis maha — pärast aga oli omal tarwis, ostis oma riide tagasi, kolm rubla arstina pealt rohkem makstes.“

„Oma riide eest?“

„Jah just oma eest — märkides tundis ära . . . Noh, aga nüüd, kes targemad on, kõik tassiwad pandimajasse.“

„Protsendid ainult . . . need käiwad illejõu!“ ohkas Sulend.

„See on muidugi, protsent . . . kallimaks teeb natuke; ega mina maksa — ostja maksab. Pandimaja wõtab minu käest — katseist, mina aga ostjalt wiiskümmend! . . . Tuleb iluste omaga wälja.“

„Mussuguse ostja käest?“ imestas Sulend, „kui mul su-gugi tahmist ei ole müüa.“

„Kentsakas inimene! . . . Müüa tuleb ikka kord . . . Muidugi mitte nüüd, praegu pole paras aeg . . .“

„Tatarile?“ küsis Sulend.

„Mis jaoks tatarile?“ wastas isand haawatult, „päris ostjale . . . Nurub weel: ole hea mees, anna! . . . Aga jeni . . . la! leib . . . Süüa ta ei nõua . . .“

„Ma ei saa kudagi aru, millest te räägite . . . Kord müüa, kord mitte müüa . . .“

„Ma räägin ju ajast, parajast filmapilgust, kui hinnad tõusewad!“

„Tõusewad, tõusewad!“ pahandas äkki Sulend. „Kui kõik hinnad juba poleks tõusnud, ega ma naise palikut siia poleks tassinud?“

„Palitu?! . . . Seal pampus?“

„No jah! . . . Pampus näh! . . . Tassisin siia, selle-pärast, et hinnad tõusewad, kudagi enam läbi ei saa! . . .“

„Iland sülitab.“

„Oh, pagan wõtaks! . . . Aga ise ütleb: riidekaup . . . Mina mõtleisin, et päriselt ongi . . . Saksa asjata aruta-ma, aga tema tuleb — häda pärast! Rah mul ärimees!“

„Miaakasu wõtja!“ urises Sulend, uhkelt oma pampu tõstes.

Seljal filmapilgul hüüdis kasjapreili heleda häälega: „Kwiitung nr. 35067! . . . Tuhat aršinat siidi, kats-tuhat rubla!“

Iland tõusis pilsti ja läks kassa juure raha wastu wõtma.

„D. W.“

*

Omalt ajal kiideti suureste „sõjariistades rahu“ ja nähti temas ainult pääseteed igasugu ähwardawatest seleldustest. Nüüd aga hakkab pikapeale selguma, missugune wigur selle „sõjariistade rahu“ taga peituneks.

Kõik Kruppi kawalus.

Tema oli see, kes äraostetud ajakirjanduses, mitte ai-mult Sakamaal, waid üle terve maailma, Wenemaa, wäljaarwatud, n.n. „sõjariistus rahu“ põhjusmõtteid ülistas ja kuulutas. Teiste sõnadega, hoidis kõik riigid ja rahwad alalises sõjahirmus, äsitas neid üksteise peale ja õhutas ühtlugu rahwuswahelise wiha ja waenu lõkset. Kuigi tal esitotja õnneks ei läinud päris-sõda leelima panna, siiski tekitas ta „oma“ ajakirjanduse ja oma agentide abil loetu-põrtamist, mäsufi, kohatiji revolutsiooni. See sundis kõiki ühtlugu sõjariistu nuretsfema, s. o. neid Kruppiit eneselt tellima.

Ja weriste ojadena woolas kuld tema põhjata tasku-tesse. Woolas ja woolab. Ega muudu keiser Willem teda oma „kõigeparemateks sõbraks“ ei nimetanud.

*

Kellele on suplemine kasulik?

Tuleb wälja . . . riigile.

Saksa õpetlane, professor Werth, awalbas ühes Berlini naiste ajakirjas kirjatöö pealkirja all:

„Miks teie ei suple?“

Professor soovitas tungivalt kõigile Saksa neiuks ja naistele suplemist.

Seft . . . suplemine aitawat abieluse astujate ja (kuulake daamid!) sündimiste arvu rohkendada!

Niihästi üht kui teist on riigile vaja.

Ja sellepärast võivad Saksa prouad ja preilid, kes tänawu supelushooaega kasulikult tarwitanud on, julgeste seltsa, et nad riigikaitseks on töötanud.

Supelge, nägusad preilid! Teie peale waatab teiser ise!..

Inglise supeluspaitades on tänawu järgmise nimetusel moodi tulnud.

Nende kohta, kes hästi ujuvad, seltsakse:

„Ujub kui Wene-Balti laewastil.“

Res hästi wee all ujub, selle kohta seltsakse:

„Laseb kui Inglise weealune paat.“

Selle kohta aga, kes merd kardab ja arglikult kalda äärde hoiab, tähendatakse:

„Eht Saksa laewastil.“

Sin. J.

Koolis. Koolmeister: „Täna tuli meile rõõmus-taw sõnum: Rumenia on liitlaste poole kõõnud ja Austriale sõda kuulutanud. Kes teie seast teab arwata, mispäraft ta sõbima hakkas?“

Wäike Juku: „Tal läks pealtwaadates wiist aeg igawats!“

Kimbus. A.: „Arst käsks mind päitejewannissi wõtta aga“

B.: „Aga?“

A.: „Ei saa! Pole kusagilt seepi saada . . .“ **Pots.**

Kah hea. A.: „Minu poeg on just kui puunui.“

B.: „Kah hea, praegusel ajal. Sa wõid ta ära tarwitada.“

A.: „Kuda?“

B.: „Puude asemel. Puud ju nüüd kallid.“ **Pots.**

Seategewus. „Waestele lillede annetajate seltsi efitajanna“, pats walge näoga daam, koputas ühe wiletja majatse uksse peale. Rääs oli tal suur roosikimp.

Arvanäginud tütarlaps tegi talle uksse lahti.

„Kudas ema terwis on, laps?“

„Ema on haige. Dõjel oli tal wäga paha.“

„Ja mis arst ütles?“

„Meil ei ole raha arsti kutsuma!“

„Wäga kahju.“

„Ja see on meile suureks õnnetuseks.“

„Hea küll. Mina olen „Waestele lillede annetajate seltsi“ efitajanna. Ma tõin teile ilusa roosikimbu, et teie sellega oma ema wõidit wõiksite ehtida.“

„Täname wäga, aga . . .“

„Mis aga?“

„Minu ema on näljas. Ta ei ole kahel päewal midagi sõõnud. Meie armastame wäga lillest ja oleme teile tänulikud, aga kas teie ei wõtaks neid tagasi ja annaks meile natukeneigi leiba! . . .“

„Waene laps! Kui wiisakuseta sa oled. Kas sa ei tea, et „Waestele lillede annetajate seltsi“ toiduga midagi ühist ei ole. Pöörake „Waeleid aitajate seltsi“ poole . . . Nüüd aga jookste ruttu ema juurde ja rõõmustage teda lilledega.“

J. F.

Smellit. A.: „Kumb on Tallinnas kallim, kas wesi wõi piim?“

B.: „Wesi. Seft ajast saadik, kui piim wesiseks läks, on ta palju kallim.“

Snts.

Meie Matsi järgmine (109.) sõjanummer ilmub 17. septembril.

„Pajatid“

Suur ooper kahes waatuses.

(Mängiti möödaläinud hooajal „Estonia“.)

Sinnud, selle peale ka lihapaastu ajal jaht lubatud on.

Pigeon* (prantsusekeeli „tui“). See lind on wäga raswane ja ühest „ohwrist“ jatkub kokkuhoidlise elu juures kauaks. Püüda wõiwad aga teada neeb, kes nii „kõperrida“ oslawad, et midagi järele ei jää.

P t i t s h l a B o s h j a (wenekeeli „jumalalinnuke“). Kardetaw tõbe laialikandja. Lendab pimedates uulitsates ja joogikohtade ümber. Lendab ise sülle.

U n i. Kah raswane lind. Püütakse peajaslikult „piiritusega, millest tistagi ei näe.“

Dr. Mina.

Meelde tuleb Härjapea.

Kui pole enam kohwi teeta,
leiba sõõb ja siis palja weega.
Seks Ulemistejärwe wesi muidu küllalt hea,
tuid süües itta meelde tuleb . . . Härjapea . . .

Sah, wesi on weniwats, higisels läinud;
seda kõi piffelulad teinud.
Wee lõhnast koha pöörutama hakkab pea
Ja koha meelde tuleb . . . Härjapea . . .

Ja inimesi järwes uppunud;
kes ise hüppanud, kes kullunud . . .
Kes süüdi? . . . Mine, wõta, tea!
Kuid meelde tuleb itta . . . Härjapea . . .

Ja nagu õudne hirm weel tärlab hinges:
waft mõni lapski hingab järwes!
Su katab wesi kinni mitme wea . . .
Kui mõtelda, oh! . . . Meelde tuleb . . . Härjapea . . .

Kiwilombi Snts.

*) See: piiboon.

Sarjuvärava mäel.

Isand K. „Ja teie ei tahetse siis sugugi, et teie Wagale mehele läksite?“

Proua D. „Ei, ma armastan ja mind armastatakse.“

Isand K. „Ma ei saa sugugi aru, kuida noor naine wanamehega õnnelik võib olla?“

Proua D. „Mispärast teie mõtlete, et ma just oma mehega õnnelik pean olema? . . .“

Rodu-arsti ja kodu-aptegi

2. täiendatud trükk

Salguste äratundmine, ravitsemine ja arstirohud. Piltidega. Hind 1 rubla 50 kop.

Raamatut „Rodu-arst ja kodu-aptegi“ võib igast raamatukauplusest saada. Ladu „Teadus“ Tallinnas Sarju ja Nüütki uul. nurgal nr. 46/15.

Matsi journal.

Et lihapuudus kolejuur ja hinnad . . . ! Söö või ennaft! —
 Tõest sügawal on pahe juur,
 et liha otfas linnast.
 Kõll uuriti ja juuriti,
 kuis parandada wiga,
 ja wiimaks hea nõu leittigi:
 toaloomaks saagu siga! . . .
 See sööks kdit söögijätisef,
 ei lähets miskit raisku . . .
 Jah, siga iga majasse —
 see oleks meil suur uhtus! . . .
 Nüüd aga käes meil lihapaast
 ja „süüta-kala“ ajad;
 et need ka hinnas koledest,
 siis nähjas mitmed majad.
 Nüüd ootame, mil prohwet meid
 wiib „töötatud maale“ . . .
 Jah, temaga nüüd palju meid
 läets sööma . . . heinamaale . . .

Ju algar'd rewideer'mine
 meil suhtu-tshette järele
 ja ongi juba selginud,
 et tshettideta kadunud
 on suhturt mitmes kaupluses
 just tuhandates puudades.
 Kui aga järel päritats,
 kus tshettideta suhtur läts,
 siis kaupmehed ei wasta muud:
 „See suhtur ära sulanud! . . .“
 Reed aga, kellel aega weel,
 on abiotimiseg' teel;
 nad pallawad agentisfi,
 kes ost'wad wanu tshettisfi . . .

Mits paber itla kallineb,
 see üle murti pead
 ja helbi, kui nii edas' läeb,
 et tule enam head! . . .
 Sest plankudele trükkida
 ei tundeluulet kõlba, —
 seal hülgab pornograafia,
 mis midagi ei jalga.
 Nüüd teame juba tuhu läeb
 kdit papp ja paber tarwis.
 Waat' turu-kingsepp nendest teeb
 nüüd kallid saapaid walmis . . .

Et saabas kallim nüüd, kui jalg
 ja kurioosum on puuhalg,
 siis isegi puutaltega
 ja saapaid ära himusta,
 waid osta wiisud enne weel,
 kui hind ka tõuseb nende peal
 ja wiimaks „tatsi hinnaga“
 ka wiiste otsid asjata . . .

Kui õffel näeme taewas kuud,
 siis meelde tulewad meil puud;
 neid pole kuu peal ega meil.
 Ka faunastki on külm meil leil . . .

Et titud kallid, nagu kuld
 ja polegi neid müügil,
 siis tihti filmist lööwad tuld
 mees naisel, naine mehel,
 sest lokehoida nüüdsel a'al
 on wäga, wäga waja.
 Ja nõnda läbi ka ei saa,
 et hoopis pime maja . . . Mats.